

Gallo Romeins Museum

Tekst: Gretel Kerkhofs
Foto's: Marc Scheepers

Gallo-Romeins museum herrijst uit Tongerse bodem

De oudste stad van België is een monument rijker. In mei opende het vernieuwde en uitgebreide Provinciaal Gallo-Romeins museum in Tongeren na drie jaar sluiting opnieuw de deuren. Projectleider Jos Bijmens van aannemer Reynders B&I en architect Alfredo De Gregorio zijn opgelucht. "Niet alleen over de geslaagde architectuur, maar ook over de goede samenwerking. Want de bouw van dit museum kende een bewogen geschiedenis."

"Als je in Tongeren begint te bouwen, kun je er donder op zeggen dat je iets in de grond vindt. En dan komen de archeologen en ben je vertrokken voor maanden van opgravingen en wachten..." Jos Bijmens van bouwfirma Reynders B&I lacht als hij de geschiedenis van de museumuitbreiding vertelt. "Officieel zouden de werken 20 maanden duren, maar dat zijn er ondertussen veel meer geworden, zoals iedereen wel weet. Gelukkig zijn we wel net op tijd voor de Kroningsfeesten klaar!"

Een hele opluchting, zowel voor aannemer en museumleiding als voor de inwoners van Tongeren.

"De bouw van een museum als dit brengt toch heel wat op gang. Al die vrachtwagens die de materialen tot op de werf moesten brengen... En dan de grote bouwput die we moesten graven, 9 meter diep, vlakbij de basiliek. Om toch maar te zorgen dat er niets mis ging, plaatsten we op het dak van het oude museumgedeelte - dat zou blijven staan - meetapparatuur om trillingen en eventuele verschuivingen van de kerk op te tekenen. Zodat we te allen tijde konden ingrijpen. Ik kan je verzekeren dat de basiliek geen millimeter verschoven is!"

9

De zwarte ingang links leidt je naar de eerste museumzaal, de rode ingang rechts biedt toegang tot het nieuwe museumcafé, dat ingericht is door Creneau International.

Monumentaal

Het nieuwe Gallo-Romeins museum ligt nog altijd tussen de Onze-Lieve-Vrouw basiliek op de Markt en de Kielenstraat. Maar daar waar vroeger winkelcentrum Alfa was, is een volledig nieuwe vleugel voor het museum opgetrokken. Je ziet het museum uit de grond verrijzen als je rechts van de basiliek, langs de resten van een Romeins badhuis en voorbij het gerechtsgebouw wandelt. Achter de basiliek duikt dan de monumentale gevel met grote glazen draaideur op. Veel stenen, is de eerste indruk. Maar dat is buiten de waard – in dit geval de architect – gerekend, die de stad Tongeren bij aanleg van de buitenomgeving adviseerde.

“Bomen, groenaankleding, enkele zitbankjes op het plein tussen kerk en museum én een nieuw straatje, Allée Verte, naar de Kielen- en Maastrichterstraat zorgen ervoor dat je het museum gemakkelijk kunt bereiken,” zegt architect Alfredo De Gregorio. “Nu zie je ook weer de achterkant van de basiliek. De bomen verzachten de architectuur, het breekt de schaal van het gebouw. Bovendien zijn bomen in de stad ook belangrijk, ze brengen leven.”

Het museum lijkt uit de grond te rijzen, omdat de gevelstenen tot onder het straatniveau komen. De gevel lijkt ook uit massieve stenen opgebouwd. Om dat effect te krijgen, werden de hoeken van het gebouw in verstek afgewerkt en dan verlijmd en met een steenpoeder ingestrooid voor een natuurlijk effect.

Uniek

Het is een opvallende gevel. Strak, groot, muisgrijs, krachtig en met dikke muren. Dat was ook de bedoeling. “Iedere stad is uniek. We gaan daarom altijd op zoek naar elementen die voor de stad kenmerkend zijn. Eenvoud en stille kracht zijn karaktertrekken die passen bij de stedelijke identiteit van Tongeren. De juiste materialen kiezen is dan ook cruciaal.

Daarom kozen we voor de gevel voor een bijzondere natuursteen, Ceppo, een Italiaanse kalksteen die wat weg heeft van beton met kiezel. Het materiaal past ook goed bij de silexstenen waaruit de basiliek is opgetrokken.

De ingang van het nieuwe Provinciaal Gallo-Romeins Museum, achter de OLV-basiliek van Tongeren. Rechts van het hoofdgebouw vormt de vroegere Allée Verte nu de aansluiting met het oude, gerenoveerde deel van het museum.

Het was niet eenvoudig om de stenen vanuit Italië in de juiste volgorde op de werf te krijgen, maar de geveleaanemer Planat heeft een prachtig resultaat neergezet," zegt De Gregorio.

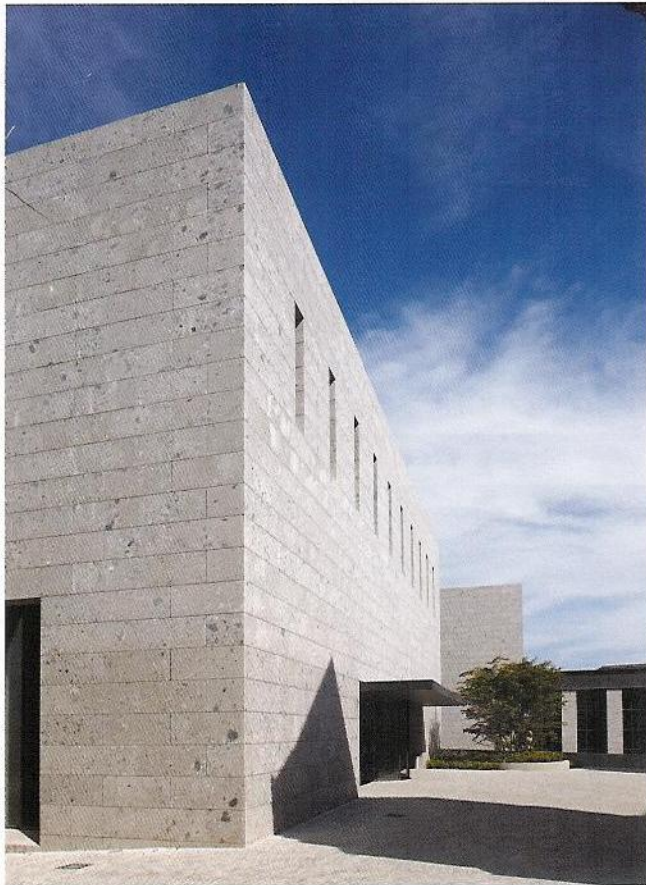
"Het museum is overigens - en tot nu toe - het enige gebouw in België dat uit Ceppo is opgetrokken. Uniek, dus." Wat nog uniek is, zeker voor een museum, is het vele daglicht dat overal binnenkomt. En ook: in elke museumzaal heb je een uitzicht op de basiliek. "Het is een gefragmenteerd uitzicht, dus altijd vanuit een andere hoek. Maar zo blijf je wel contact houden met het heden en het verleden buiten het museum," aldus nog de architect. Ook de inrichting van het museum, de opstelling van de beelden van de levensechte beelden van de Neanderthalers - door beeldensmaker Dirk Claes - en de opstelling van de Romeinse resten is apart en de moeite waard. Hier tekenden architect Alfredo De Gregorio en scenograaf Niek Kortekaas voor. Reynders Interieur voerde de werken uit.

Logistiek

Het plein tussen basiliek en museum verbergt een groot, nieuw gedeelte van het museum, zoals lokalen voor kinderactiviteiten, eetzaal, toiletten, opslagruimtes voor museumstukken en vestiaire voor bezoekers. Via een put in de grond krijgen deze ruimtes ook daglicht. Jos Bijmens: "We hebben alle muren ter plaatse gestort, met stortklaar winterbeton - ook in de zomer gebruikt - uit de Ready Betoncentrale in Borgloon. Vooral omwille van de bleke kleur van dat Portland beton. Het ter plaatse storten van de 9 meter hoge wanden was een hele klus, omdat we veel aandacht besteed hebben aan de bekisting, bewapening en andere details." Logistiek bleek dit project ook een hele onderneming. Zo moest er 1 000 m³ beton gestort worden, alleen al voor de vloerplaat. En dat op een moment dat er elders in de stad wegenwerken aan de gang waren en dat er ook in de basiliek grote werken werden uitgevoerd.

De zwarte ingang links leidt je naar de eerste museumzaal, de rode ingang rechts biedt toegang tot het nieuwe museumcafé, dat ingericht is door Creneau International

Foyer

Het kelderniveau van het oude museumgedeelte, daar waar vroeger de Dodecaëder stond, is overigens ook helemaal uitgekleed en serieus uitgebreid. Deze 1 000 m² grote ruimte zal gebruikt worden voor tijdelijke tentoonstellingen. Daarmee heeft het museum een enorme oppervlakte aan polyvalente ruimtes bijgekregen.

Want ook de grote foyer met museumshop leent zich uitermate voor allerlei evenementen. Al is de inkomhal daar helemaal niet voor bedoeld, verduidelijkt De Gregorio. "De foyer is zo groot om het ontvangen van meerdere groepen tegelijk mogelijk te maken. Overigens heeft het museum twee foyers, eentje op het souterrain en eentje op straatniveau. Zodat twee grote groepen tegelijkertijd het museum binnen kunnen zonder dat de groepen ongewild gemixt geraken." Dat de uitbreiding van het museum echt nodig was, mag blijken uit de goedgevulde museumzalen. Je krijgt via de 2 500 prachtig uitgestalde voorwerpen een erg volledig overzicht van hoe onze streken er tijdens het Romeinse Rijk uitzagen en hoe de mensen toen leefden. "Dankzij een goede samenwerking van alle aannemers en vooral dankzij hun flexibiliteit is dit project op tijd en goed afgewerkt," besluit Jos Bijnens van Reynders B&I. "Heel wat werken verliepen hier inderdaad in chaotische toestanden. Het is een wonder én de verdienste van de hoofdaannemer dat we nog allemaal als vrienden rondom de tafel kunnen zitten," lacht architect Alfredo De Gregorio.

Groepsfoto van aannemer en onderaannemers voor het Provinciaal Gallo-Romeins museum. Rechts op de voorgrond zit de architect van het project, Alfredo De Gregorio. Helemaal links staat Jos Bijnens, afgevaardigd bestuurder van Reynders B&I.

Onderaannemers

Electriciteitswerken:
EL Systems - Zonhoven

Grondwerken:
Geussens Karel - Dilsen

Beton:
Ready Beton - Hasselt

Parket:
Vanvinckenroye - Halen

Natuursteen:
Planat - Herentals

Schilderwerken:
Gregoire - Tongeren

Binnenschrijnwerk:
Vangrieken - Heusden-Zolder

Ramen:
Arcon - Hechtel

Vloerder:
Geert Neven - Diepenbeek

Technische Fiche

Provinciaal Gallo-Romeins museum – Tongeren

Bouwheer:
Provinciebestuur Limburg

Ontwerp:
Studio De Gregorio & Partners – Hasselt

Veiligheidscoördinatie:
Van den Abbeele & Sépulchre

Studies stabiliteit en technieken:
Technum - Hasselt

Start werken: Mei 2006
Einde werken: Mei 2009 (inclusief archeologische opgravingen en inrichting museum)

Oppervlakte: 12 600 m² (oud en nieuw samen)

Investering: ± 19 miljoen euro waarvan ± 9 miljoen euro voor het gebouw

Hoofdaannemer:
Tijdelijke handelsvereniging Reynders B&I
Antwerpse Bouwwerken - Houthalen-Helchteren